

FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Suurvaltapolitiikka ja Suomen ulkoinen turvallisuus

Teija Tiilikainen

Ulkopoliittinen instituutti

14.11.2018

Suurvaltajärjestelmä murroksessa

- **Suurvaltajärjestelmän muoto** on keskeinen tekijä kansainvälisen järjestyksen kannalta
- Meneillään on **järjestelmän historiallinen muodonmuutos** lännen johtoaseman ollessa vahvasti haastettuna
- Järjestelmän **murrostilasta kumpuavat** tekijät tuottavat uhkia Suomen ulkoiselle turvallisuudelle

USA-Kiina-Venäjä ja EU

- Suurvaltajärjestelmän murros nostaa esiin **valtataistelun ja jännitteitä**
- Ristiriitojen keskiössä **kansainvälisen järjestyksen luonne ja johtajuus sekä arvovalta**
- **Ristiriitaulottuvuuksina myös erilaiset arvojärjestelmät** (demokratia ja liberalismi vs. autoritäärisyys ja nationalismi)

USA-Kiina-Venäjä ja EU

- USA:n ja Kiinan vastakkainasettelu laaja-alainen ja ruokkii **Kiinan globaaleja poliittis-sotilaallisia pyrkimyksiä**
- USA:n päähuomion ollessa Aasiassa **Venäjän toimintatila Euroopassa kasvaa; etupiirin rakentamispyrkimykset** eri muodoissa vahvistuvat
- Venäjä hakee Kiinasta tukea omille suurvaltapyrkimyksilleen – **Kiina ylläpitää kumppanuutta niin kauan kuin se palvelee sen omia päämääriä** – strategiset intressit erisuuntaiset
- **EU kärsii lännen epäyhtenäisyydestä** eikä pysty vastaamaan suurvaltojen geopoliittiseen uhmaan

Järjestelmämurroksen uhkakuvat Suomelle

- Poliittinen epävakaus ja **suurvaltojen välinen epäluottamus** on suuri turvallisuusriski
- Murrostila heikentää kansainvälisiä instituutioita, **korostaa suurvaltojen roolia ja niiden keskinäisten sopimusten merkitystä**
- Kiinan sotilaallinen vahvistuminen lisää riskiä kansainvälisen järjestyksen liukumisesta takaisin **sotilaallisen tasavahvuuden varaan – ydinaseiden merkitys korostuu**
- Kuilujen syventyminen arvojärjestelmien välillä **kaventaa suurvaltojen yhteistä agenda ja intressejä**

Järjestelmämurroksen uhkakuvat Suomelle

- Venäjän tavoitteet ovat sen saavuttamattomissa: **epävakauttava politiikka ja lännen vastainen retoriikka jatkuu**
- Myös Kiinan politiikkaan Pohjois-Euroopassa liittyvät **vahvistuvat poliittiset päämäärät**
- > Eurooppaan liittyä lähitulevaisuudessa huomattavaa epävakautta ja suurvaltojen ristiriitaisia intressejä
- EU:n aseman lujittaminen ja keskinäisriippuvuuksien lisääminen kumppanimaiden kanssa on Suomen etu: EU:n aseman turvaaminen edellyttää sen poliittis-sotilaallisen toimintakyvyn ja uskottavuuden vahvistamista